

Stop på ruten

1) Hammermøllen

blev opført i 1765 som en del af Kronborg Geværfabrik. Her foregik smedningen af løb til geværo- og pistolløb. Efter geværfabrikens ophør i 1870 blev huset brugt til beboelse. En genopførelse af vandhjul og hammerværk blev indviet i 1982, hvor Hammermøllen åbnede for offentligheden. Se mere på www.hammermollen.dk

2) Hellebæk Kirkegård

blev anlagt i 1852 og hovedsagelig tænkt som et sidste hvilested for ansatte ved Kronborg Geværfabrik. Her er stadig nogle af de første grave bevaret, hvor man på gravstenene kan læse gamle bøssemagernavne som Herfurth, Ransy og Fleron. Mange kendte personer med tilknytning til Hellebæk er også begravet her.

3) Turbinehuset

er en lille del af et tidligere stort fabriksanlæg, opført i 1868 som geværfabrik. I 1876 ombygget til bomuldsweveri, dette blev saboteret i 1943, hvorefter maskinhuset blev genopført efter krigen og vandturbinen genetableret.

I dag rummer huset en fin bymodel af Hellebæk anno 1823, og turbinen leverer stadig elkraft.

4) Fugletårnet

Fra fugleskijulet ved Pernille Sø kan man ubemærket kigge på fuglelivet i søen. Her findes også en flot informationstavle, der viser mange af de fugle og planter, man kan se.

5) Anes Hus

ved den smukke, idylliske Bøgeholm Sø i Hammermølle Skov er en ældre landarbejderbolig fra 1800-tallet.

Den hørte under Det Schimmelmansske Fideikommiss og blev landskendt i 1847 da tidens største kvindelig skuespiller Johanne Luise Heibeg gæstede det lille hus.

I dag er huset indrettet som en landarbejderbolig før år 1900. Se mere på www.aneshus.dk.

6) Sortesø og Klaresø

Den sidste istid sluttede for ca. 14.000 år siden. I Teglstrup Hegn er der eksempler på en istunges fremrykning med en række karakteristiske bakker (kaldet israndsbakker), som ligger i parallelle buer. Imellem de høje bakker er der lavninger, som i starten var vandfyldte.

På cykeltur i kulturnaturen fra nord- til sydkyst

Med denne folder som guide kan du tage en kortere eller længere tur. Hele ruten er ca. 15 km. Med udgangspunkt ved Hammermøllen (1) kommer du gennem den meget specielle historie i Hellebæk.

Oplev derefter Hellebæk Kohave, hvor løsdrift af kreaturer omdanner et tidligere opdyrket areal til overdrevsnatur med bl.a. spændende fugleliv (4). I Teglstrup Hegn kan du nyde landskabet i form af karakteristiske bakker og dale, som blev dannet i istiden (6).

Forbi den idylliske Gurre Kirke kommer du til Nyrup Hegn med rester af Frederik II's Kongevej (7) og Milepælshøjen (8).

Et besøg i Naturcentret Nyruphus (9) giver mulighed for at studere naturen på nærmere hold. Til slut har vi Flynderupgård egnhistoriske museum (11).

Om du tager turen fra nord eller fra syd betyder ikke noget. Du vælger selv, og undervejs vælger du også, hvilke punkter du vil stoppe ved. Er du mest til natur, er det måske fugleobservationer over Pernillesø (4), fangst af vandinsekter ved grillpladsen ved Bøgeholm Sø eller besøg på Nyruphus (9), der har interesse. Lige meget hvilket stykke af natur-/kulturstien du vælger at tilbagelægge, så vil der være punkter med historisk indhold.

Ruten er udarbejdet i samarbejde mellem:

HELLEBÆK-AALSGAARD
EGNSHISTORISKE FORENING

I dag er der få søer f.eks. Sortesø og Klaresø, og andre steder er de tilgroet til moser. Netop her findes rester af det tidligste vandsystem til vandkraft i Hellebæk fra Frederik II's tid: renden mellem Sortesø og Klaresø.

7) Gl. Kongevej i Nyrup Hegn

Anlægget af Kongevejene blev begyndt under Frederik II, der blandt andet anlagde vejen fra København via Frederiksborg til Kronborg. Kongevejene var anlagte veje, der var forbeholdt kongen og rigets mægtige mænd. Alle andre var henvist til de spor, der igennem århundreder var trampet af dyr og mennesker, de såkaldte alfarveje. Kongevejen i Nyrup Hegn er en del af Frederik II.s kongevej. Christian IV. anlagde vejen fra Hørsholm til Nyrup og etablerede en stikvej fra Nyrup til Hellebæk.

8) Milepælshøjen

I 1690'erne blev det Danske vejnet udmålt under ledelse af Ole Rømer. For hver ¼ mil (= 3.000 alen = 1884 m) blev anlagt en såkaldt milepælshøj. Milepælshøjen i Nyrup Hegn er den sidste, der er tilbage i Danmark.

NATUR-/KULTURSTIEN "det bedste af det hele"

Hammermøllen - Flynderupgård

På cykel gennem historien og naturen i det Nordsjællandske kulturlandskab.

August 2014

Foto: Henrik Sylvest

9) Nyruphus

Naturcentret Nyruphus ligger i den gamle ombyggede lade/lo, bag skovfogedboligen, med Kongevejen og Nyrup Hegn som nærmeste nabo. Se mere på www.nyruphus.helsingor.dk.

10) Milestenen

I slutningen af 1700-tallet blev der anlagt nye veje af en højere kvalitet. Disse veje var lagt efter lineal i modsætning til de gamle kongeveje. Der blev opsat nye milesten på den nye kongevej. Milestenen ved Rørtang bærer Christian VII's monogram. I øvrigt medførte det folkelige pres, at kongevejene blev åbnet for offentligheden i midten af 1700-tallet, dog mod en vejafgift. Vejafgiften blev først afskaffet 31. marts 1915.

11) Flynderupgård

viser landkulturen og kulturlandskabet udenfor byen. Det er historien om bønderne og fiskernes liv og levned, der er i fokus. I tilknytning til museet drives et frilandskulturcenter med historisk landbrug og et historisk spise-sted. Se mere på www.helsingormuseer.dk.

Punkter på ruten

- 1 Hammermøllen
- 2 Hellebæk Kirkegård
- 3 Turbinehuset
- 4 Fugletårnet
- 5 Anes Hus
- 6 Sortesø - Klaresø
- 7 Gl. Kongevej i Nyrup Hegn
- 8 Milepælshøjen
- 9 Naturcentret Nyruphus
- 10 Milestenen
- 11 Flynderupgård

Grillplads

Madpakkehus

Natur-/kulturstien er en cykl rute for store og små, unge og ældre. Man kan naturligvis også vandre.

Startpunkter kan fx være:

- Hammermøllen
- P-pladsen ved Skindersøvej
- Hellebæk Avlsgård
- Esrumvej, hvor ruten krydser
- Nyruphus
- Flynderupgård

Hvis du bliver sulten

-kan du spise madpakke undervejs i naturen. Der er borde og bænke på grillpladsen ved Bøgeholm Sø og madpakkehus ved Hellebæk Avlsgård, hvor man kan søge læ og eventuelt tænde op i grillen. Naturcentret Nyruphus har også borde og bænke til medbragte madpakker og i efteråret 2014 åbner her en Skovcafé. På Hammermøllen(1) og i det historiske Spisehus på Flynderupgård (11) kan du købe mad og drikke.